

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ÇITIR ÇITIR FELSEFE

Brigitte Labbé - P.-F. Dupont-Beurier

ANLAŞMAK VE ANLAŞAMAMAK

Resimleyen: Jacques Azam

güneşli
kitaplığı

ÇITIR ÇITIR FELSEFE

Hayatı anlatan kitaplar

Dünya çocukları bu diziyi okuyor! Yaşamı ve dünyanın işleyişini anlamaya çalışan çocuklara, temel kavramları, doğru sorular sorarak düşündüren dizi, gerçek yaşamdan birçok ilginç örnekle dolu. Çocuklar, öğretmenler ve anne babalar, her kitapta farklı bir kavram üzerine birlikte düşünüyor, birlikte konuşuyorlar.

ANLAŞMAK VE ANLAŞAMAMAK

Kimileri için güzel olan, kimileri için çirkindir; bazıları için kötü olan, diğerleri için kötü olmayabilir... Burada adil bulduğumuz, ama başka yerde haksızlık sayılan şeyler vardır; bugün yasak olana, yarın belki de izin verilir... Yüzlerce ve yüzlerce şey konusunda insanlar aynı fikirde değildir, ama bir anlaşmazlıktan diğerine, yeni bakış açıları, fikirler, düşünceler, görüşler oluşur.

Dizinin 30. kitabı, çocukların karşılaştığı farklı görüşlerden ve deneyimlerden örnekler vererek “anlaşmak” ve “anlaşmamak” konularını tartışıyor.

ÇITIR ÇITIR FELSEFE

Brigitte Labbé - P.-F. Dupont-Beurier

ANLAŞMAK VE ANLAŞAMAMAK

Resimleyen: Jacques Azam

Türkçesi: Azade Aslan

İÇİNDEKİLER

Her şey yavan	3
Bu akşam müzik yok	5
$1523 + 96 = \dots$	7
Kafa yor Fatma, kafa yor!	9
Her şey biter	10
Mina haykırıyor, Levent tartışıyor	11
Selin mi, Karolin mi?	13
Bu ne güzellik!	15
Kurnazlar hapishanesi	17
Herkesin zevki kendine	19
Herkesin fikri kendine mi?	21
Sizinle gelebilir miyiz?	23
Anlaştık!	26
Dümdüz gitmek olanaksız	28
Fikrini değiştirdin mi?	30
Aa, korkak tavuk!	31
Ölüm tehlikesi	33
Televizyonda öyle dediler	33
Herkes yürüyüşe!	35
Evet mi, hayır mı?	37

Her şey yavan

"Futbol oynamak ister misin?"

"Olur, tamam."

"Yoksa bir değişiklik yapıp, kart mı oynasak?"

"Tamam."

"Pişti mi, pis yedili mi?"

"Nasıl istersen."

"Hımm... yani, o zaman, pişti?"

"Olur."

"Hava güzel, dışardaki masada oynayalım."

"İyi fikir."

"Sonra da sinemaya gidebiliriz."

"Tamam."

"Ben çizgi film izlemek istiyorum, ya sen?"

Sorunun yanıtını tahmin etmek zor değil... Ama Leo artık dayanamıyor. Akşam annesine ve babasına, *“Oktay beni sinir ediyor, her şeye sürekli evet diyor, her zaman benimle aynı fikirde, bir süre sonra bu çok sıkıcı oluyor,”* diye yakınıyor.

Leo siyasetten, kızlardan, öğretmenlerden, müzik gruplarından, balinaların neslinin tükenmesinden falan konuşmayı seviyor. Ama Oktay’la gerçek anlamda sohbet etmek olanaksız: Oktay onunla hep aynı fikirde. Leo sıkılıyor, her şeyin zevksiz ve yavan olduğunu hissediyor. Oktay’ın ona, *“Bu konuda kesinlikle aynı fikirde değilim,”* dediğini duymayı hayal ediyor. Böylece nihayet, dışı dokunur bir şeyler konuşulurdu!

Bu akşam müzik yok

Piyanist, almayı ansızın bırakıp ayağa kalkıyor.

"Hayır, hayır, hayır. Çok erken giriyorsun," diyor arkıcıya.

Baştan alıyorlar.

"Katılmıyorum," diyor trompetçi. "Asıl sen yavaşsın."

"Bence, daha da yavaşlamamız gerek," diye söze karışıyor gitarist.

"Abartma," diye araya giriyor baterist, "o zaman da ritim kalmaz."

"Mesele, ritim meselesi değil," diye bağırıyor viyoloncelci.

Her müzisyenin kendi fikri var. Bir müzik parçası farklı şekillerde yorumlanabilir, çok normal.

arkıcı oturup kollarını kavuşturuyor:

"Bu şekilde söylemek benim seçimim."

"Bu şekilde çalmak da benim seçimim," diyor piyanist.

"Bu şekilde çalmak benim seçimim," diyor gitarist.

"Bu şekilde çalmak benim seçimim," diyor baterist.

"Bu şekilde çalmak benim seçimim," diyor viyoloncelci.

"O halde ne yapıyoruz?" diye soruyor trompetçi.

Salonda büyük bir sessizlik.

Her biri kendi seçiminde ısrar ederse ne olacak? Her biri, tıpkı kimsenin giremediği, kapıları sıkı sıkı kilitli bir evdeymiş gibi, kendini düşüncesi-ne hapsederse ne olacak? Hiçbir şey. Hiçbir şey olmayacak: Ne müzik, ne de konser!

$$1523 + 96 = \dots$$

"1519," diye yanıtlıyor Sedef.

"Hayır," diye bağıırıyor Rasim, "1618 eder."

Aden parmak kaldırıyor: "1619," diyor.

Öğretmen, sonucu

tahtaya yazıyor: 1619.

"Katılmıyorum,"

diyor Fatma.

Bütün sınıf

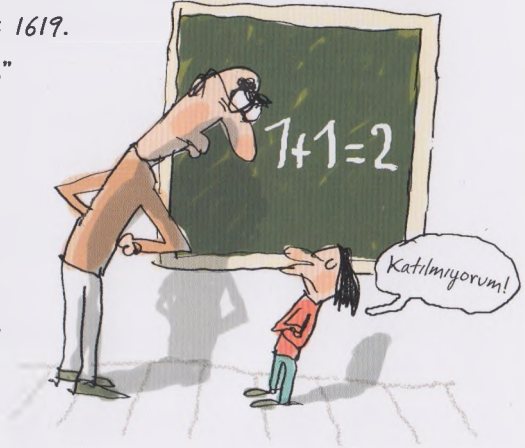
gölüyor.

Öğretmen

sert bir sesle,

"Fatma, yeter!"

diyor.

Fatma'nın böyle bir şey söyleyemeyeceğini hepimiz gayet iyi biliyoruz.

Bir toplama işleminde yalnızca tek sonuç vardır. Herkes için, bütün dünyada aynı sonuç geçerlidir. Matematikte anlaşmazlık uzun sürmez: Er geç, doğru sonuç bulunur; bazıları haklı, bazıları haksız çıkar.

Tarih dersi sırasında, Fatma yine başlıyor.
Öğretmen, Napolyon'dan söz ederken,
Fatma parmak kaldırıyor:

"Öğretmenim, Napolyon'dan söz etme
şeklinize katılmıyorum."

Sınıfta sessizlik. Herkes Fatma'nın
başına nasıl bir ceza patlayacağını
merak ediyor.

Ceza yok.

Öğretmen, insanların dünyasının matematik
dünyasıyla hiçbir ilgisi olmadığını biliyor: İnsan-
ların dünyasında bir tarafa haklıları, bir tarafa
haksızları ayıramazsınız. Kimileri için güzel olan,
kimileri için çirkindir; bazıları için ilginç olan, di-
ğerleri için o kadar ilginç olmayabilir; zalim, iyi
ya da kötü de öyle...

Burada adil bulduğumuz ama başka yerde
haksızlık sayılan şeyler vardır; bugün yasak olan
şeylere yarın belki de izin verilir... Kesin doğru-
lar bulunmaz.

İnsanların dünyasında, herkesin üzerinde an-
laşacağı kesin doğru bir yanıt yoktur.

Kafa yor Fatma, kafa yor!

Öğretmen, Fatma'ya dönüp, neden aynı fikirde olmadığını soruyor.

"Napolyon binlerce insanı yemeksiz, botsuz, kalın giysileri olmadan, karda kışta savaşa sürdü. Onun yüzünden binlerce insan öldü."

"Peki, sence bütün bunlar, onun Fransa için yaptığı iyi şeyleri silip atar mı?" diye soruyor öğretmen.

Fatma, "Evet, tabii ki," demek istiyor. Düşünüyor.

Öğretmen, "Biraz kafa yor Fatma," diye onu yüreklendiriyor.

Sınıfta parmaklar kalkmaya başlıyor.

Fatma kafa yoruyor, savunacak fikirler arıyor, düşüncesini destekleyen nedenler araştırıyor. Tıpkı, araştırmacı bir arkeoloğun toprağı kazması gibi...

Anlaşmazlıklar, işte bu yüzden yararlıdır:

İnsanı, nedenler aramaya iter. Araştırır, soruşturur, kendimize sorular sorarız. Böyle böyle, bir anlaşmazlıktan diğerine, yeni bakış açıları, fikirler, düşünceler, görüşler oluşur, şekillenir, yıkılır ve yeniden yükselir.

Her şey biter

Bir ülkede siyasi partiler yasaklandığında, bütün gazeteler harfi harfine aynı şeyi yazdıklarında, gazeteciler susturulmaya çalışıldığında, yöneticilerden farklı düşünen insanlar hapse atıldığında, din adamları insanlara farklı fikirlerini ifade

etmeyi yasakladığında, büyük tehlikedeyiz demektir.

İfade özgürlüğü olmadan diyalog biter, düşünce de öyle.

Mina haykırıyor, Levent tartışıyor

Anne, memesini Mina'nın minik ağzından usulca çekip gömleğini ilikliyor. Mina kaşlarını çatıyor, kıpırdanıyor, dudaklarını uzatıyor, başını sağa sola çeviriyor. Ve birden haykırmaya başlıyor. Kulakları sağır edecek bir haykırış bu!

Mina, memeden ayrılmaya kesinlikle karşı. Bu yüzden ağlıyor.

Normal.

"Bir dakika anne, ben

bâlâ açım, uyuyakaldığımı görmedin mi? Şimdi bana yeniden meme ver, durmak istediğimde sana söylerim..." diyecek hali yok.

Birkaç ay sonra, belki de Mina bunu anlatmak için ayaklarını yere vuracak, yerde yuvarlanacak ya da masanın altına saklanacak.

Levent'in annesi, portakal suyunu buzdolabına koyuyor.

"Biraz daha isterim," diyor Levent.

"Ama yarım litre içtin bile," diye yanıtlıyor annesi.

"Öğleden sonra iki saat spor yaptım, susuzluktan ölüyorum."

"O zaman su iç, daha az şekerli."

"İçindekilere bak: Bu portakal suyuna şeker eklenmemiş. Meyvelerin içindeki şekerin de kötü olduğunu söylemeyeceksin ya!" diyor Levent.

"Hayır, ama..."

Levent, annesiyle aynı fikirde değil. Bu yüzden, portakal suyu şişesini vermesi için, annesini ikna etmeye çalışırken nedenler sıralıyor. Haykır-

mıyor, masayı yumruklamıyor, “Beni seviyorsan portakal suyunu ver,” türünden dayatmalar yapmıyor.

Dayatmanın, gözyaşlarının, ıslak gözlerin, çığlıkların, tehditlerin, şirinliklerin, surat asmaların, kırıtmaların, kapı çarpmaların dilini herkes bilir; hepimiz bunlara başvururuz. Bunlardan sıyrılmak kolay değildir.

Farklı bir dil kullanmak için, akılcı ve başkalarının da aklına yatan bir dil kullanmak için çaba göstermek kolay değildir.

Selin mi, Karolin mi?

Yarın öğretmen, sınıf başkanı seçimi düzenleyecek.

“Bana oy vermezsen, bundan sonra arkadaşım değilsin,” diye bir tehdit savuruyor Selin.

Leyla korkuyor. Selin’in şaka yapmadığını biliyor.

Selin, Lara’ya da, “Sınıf başkanı olmazsam, ailem bana ceza verir,” diyor.

Lara ona acıyor. Selin'in ailesini tanıyor, çok sertler.

Ders arasında Selin, seçim kampanyasına devam ediyor: "Elbisen ne kadar güzel Melike!.. Salih, saç modeline bayıldım!" Selin herkese şeker dağıtıyor.

"Babamın, müdürün arkadaşı olduğunu unutmayın; ben seçilmezsem, müdür sinirlenir," diye de ekliyor.

Seçimi kazanmak için, Selin'in kendi yöntemleri var: Korkutmak, kendine acındırmak, yağ çekmek, ayartmak, ziyafet vermek, tehdit etmek...

Selin, arkadaşlarının duygularına, onların hislerine hitap ediyor.

Bu sırada, Karolin kendi programını okuyor. Görüşler ortaya koyuyor: Çantalar için dolaplar almak, ders aralarını kışın kısaltıp baharda uzatmak, kantin sorumlusuna beş farklı menü önermek, zil sesini müzikle değiştirmek, "sınıf kralı ve kraliçesi" yarışması organize etmek, her hafta dünyanın farklı bir köşesinde gerçekleşen bir olay üzerine tartışma düzenlemek...

Seçimi kazanmak için, Karolin'in de kendi yöntemleri var: Ona oy vermeleri için nedenler sunmak, iyi bir sınıf başkanı olacağını kanıtlamaya çalışmak... Karolin, arkadaşlarının zekâsına, onların aklına hitap ediyor.

Bu ne güzellik!

Bay Karga konmuş bir dala,
Koca bir peynir ağzında.

Bay Tilki kokuyu alınca, gelmiş,
Kargayı nasıl tuzağa düşüreceğinin
hesabını yapıvermiş:

"Hey! Günaydın, Sayın Karga.

Bu ne güzellik,

bu ne güzellik böyle!

Ne yalan söyleyeyim, doyamıyorum size.

Şu pırıl pırıl tüylerinize, güzel ötüşünüze...

Bu ormanda bir

güzel daha yoktur

üstünüze."

Devamını herkes bilir: Karga güzel sesini duyuracak olmanın gururuyla, peyniri gagasından düşürür.

Selin'in kurnazlığına karşı Leyla, Lara, Melike, Salih ve bütün ötekiler, tıpkı peyniri düşüren karga gibi, *"Evet, aynı fikirdeyim!"* ya da, *"Evet, sana oy vereceğim!"* mi diyecek? Selin'in onları katakulliyeye getirmesine izin mi verecekler, yoksa tersine, Karolin'in programıyla mı ilgilenecekler?

Kurnazlar hapishanesi

Birlikus gezegeninde, herkes mutlu mesut yaşıyor. Herkesin güzel mi güzel bir evi var, çayırlar çiçeklenmiş, yiyecek bol. Yine de birkaç haftadır gezegenin sakinleri biraz endişeli. Büyük ve güçlü bir adam olan Zemenon, uzun gri kaftanıyla gezegende volta ata ata, bu mutluluğun uzun sürmeyeceğini duyuruyor. Söylediğine göre, Tarafsızus gezegeninin sakinleri, Birlikus'u yok etmek için silah üretmeye başlamış.

"Suları zehirlemekle başlayacaklar işe," diye uyarıyor Zemenon.

Yavaş yavaş, Birlikus'a korku egemen oluyor. Ama Zemenon, kalın sesiyle onları yatıştırıyor. Eğer gezegenin başkanı olursa, onları nasıl koruyacağını biliyormuş.

Seçimlerde, Birlikus gezegeninde yaşayanların neredeyse tamamı Zemenon'a oy veriyor.

Zemenon artık bütün güce sahip, emirleriyle herkesi eziyor, dev bir orduyu besleyebilmek için gitgide daha yüksek vergiler istiyor.

Tarafsızuslular, Birlikuslular'ın neden böyle korkunç bir başkan seçtiklerine bir türlü anlam veremiyor.

Zemenon, kurnaz sözleriyle bütün gezegeni korkuttu, herkesi korkuya hapsetti. Zemenon, sözleriyle korku üretti. Korku, Birlikuslular'ın tir tir titreyip, düşünmeyi bırakmalarına yetti.

Zihni uyutmak, zekâyı felç etmek, mantığı öldürmek için, dili kullanmayı iyi bilen söz büyücüleri vardır. Bu yolla kolayca uzlaşa sağlarlar.

Kurnazlıkları fark etmeyi, düzenbazlıkları, aldatmacaları ve dalkavuklukları tespit etmeyi öğrenmek önemlidir. Tehlikeli manipülatörlere kanmamak, düşünmeden onay vermemek için.

Herkesin zevki kendine

Peter, dağda uzun yürüyüşlere, karate filmlerine, polisiye romanlara, makarnaya ve peynire bayılıyor. En sevdiği renk turuncu,

seyahat etmekten nefret ediyor, sık sık başı ağrıyor...

Jale, Rolling Stones (Roling Stons) dinliyor, komedi filmlerine, yüzmeye, felsefe kitaplarına, suşiye ve yoğurda bayılıyor. En sevdiği renk sarı, seyahat etmekten keyif alıyor, çok çabuk üşüyor...

Vildan rap müzik, çikolata ve az pişmiş biftek seviyor...

Dimitri tekno müzik, havuç ve balık seviyor...

Arman mavi gözlü kızları seviyor...

Zeki ise...

Peter, Jale, Vildan, Dimitri, Arman ve Zeki birlikte gayet güzel yaşıyorlar.

Yüzlerce ve yüzlerce şey konusunda insanlar birbirleriyle aynı fikirde değildir.

Yüzlerce ve yüzlerce şey konusunda insanlar aynı fikirde olmaya çalışmazlar ve her şey yolunda gider. Birini üzgün hissetmeye, terlemeye ya da soyut sanatı sevmeye ikna etmeye çalışmak saçmadır.

“Herkesin hisleri kendine, herkesin duyguları kendine, herkesin zevkleri kendine,” demekte haklıyız.

Herkesin fikri kendine mi?

“Neden oyunculuğun gerçek bir meslek olmadığını söylüyorsun? Seninle aynı fikirde değilim.”

“Çünkü öyle.”

“Çünkü öyle.” Çat!

İnsanın suratına kapı gibi çarpan bir yanıt.

“Boş ver, herkesin fikri kendine.”

“Herkesin fikri kendine.” Çat!

Tartışmanın sonunu getiren üç sözcük.

Herkes kendi fikriyle kendi evine.

Kimileri şöyle diyecektir: “Bravo!

Bakın, nasıl da başkalarının görüşlerini kabul ediyorlar, ne kadar da hoşgörülüler!”

Ama biraz düşünecek olursak, aslında birbirlerini görmezden gelmekten başka bir şey yapmadıklarını fark ederiz. Bunun hoşgörüsü hiç ilgisi yoktur.

“Herkesin fikri kendine.”

“Çünkü öyle.”

“Bana göre bu doğru.”

“Herkesin doğrusu kendine.”

“Bu benim seçimim.”

“O senin seçimin.”

Bu cümlelerin hepsi aslında şunu söylüyor: Herkes evine gitsin ve orada kalsın.

Böyle olursa, en sonunda yalnızca saati sormak, yemek listesini ya da notlarımızı öğrenmek,

gelecek sınavlar ve yarınki hava durumu hakkında bilgi almak için konuşur hale geliriz. Yalnızca bilgi almak ve bilgi paylaşmak için konuşulan bir dünyada yaşamayı kim ister?

Sizinde gelebilir miyiz?

"Hayvanlar üzerinde deney yapılmasına karşıyım," diyor Behiç.

Liza, "Neden?" diye soruyor.

"Neden mi?" diyor Behiç şaşkınlıkla. "E çünkü, hayvanlara zarar vermemek gerekir! Laboratuvarlarda hayvanların öldürülmesi korkunç bir şey."

"İnsanları iyileştiren ilaçlar ve tedaviler bu şekilde bulundu ama."

Behiç düşünüyor. "Yine de, ruj gibi güzellik ürünlerini denemek için hayvanlara acı çektirmek hiç normal değil."

Bu, Liza'nın aklına gelmemiştir. Düşünüyor. "Makyaj konusunda sana katılıyorum. Peki ya ilaçlar?"

Behiç başını kaşır. Doğru, insanları

öldürme tehlikesini göze alamayız. "Belki ilaçları, bitkiler ya da başka bir şey üzerinde test edebiliriz?"

Liza düşünüyor. "Görürsün, bunun çok pahalıya patlayacağını söyleyeceklerdir."

"Kim? Söyleyecek olan kim?" diye soruyor Behiç.

Liza düşünüyor. Bu konuda bilgi toplaması gerek, bu deneylere kim karar veriyor, hiç bilmiyor.

"Yani sen, hiçbir seçeneğimiz olmadığını, yapacak hiçbir şeyin kalmadığını mı

düşünüyorsun?" diye devam ediyor Behiç.

"Bilmiyorum."

"Bir kere hepimiz, hayvanlar üzerinde denenmiş ürünleri almayı reddedelim."

"Ama ya ilaca ihtiyacın olursa? Ben insanları iyileştirmeyi tercih ederim. Tek bir insanın hayatı, bin hayvanın hayatına değer, öyle değil mi?"

"Hayır, aynı fikirde değilim."

Bu, böyle böyle devam edip gidiyor...

Behiç ve Liza ile oturup, kendi fikrimizi söylemek, yeni düşünceler ortaya sürmek, görüşlerimizi açıklamak, daha önce kendimize hiç sormadığımız sorular sormak isterdik.

Behiç ve Liza'nın birlikte iyi vakit geçirdiklerine hiç kuşku yok. Belki asla tamamen anlaşılmayacaklar. Ama en önemli şey konusunda aynı fikirdeler: Görüş alışverişi yapmak, diyalog kurmak.

Anlaşılmazlıkları, Behiç ve Liza'yı ayırmıyor; tam tersine, anlaşmazlık, onları düşünmeye ve fikirlerini geliştirmeye iten bir enerji.

Anlaştık!

Saat 19:57... 19:58... Sokaklarda in cin top oynuyor, herkes televizyon karşısına geçmiş.

Saat 19:59.

Tamı tamına bir dakika sonra, yeni Başkan'ın kim olduğunu öğreneceğiz.

Saat 19:59 ve 50 saniye...

Saat 20:00!

Martin'in görüntüsü ekrana geliyor.

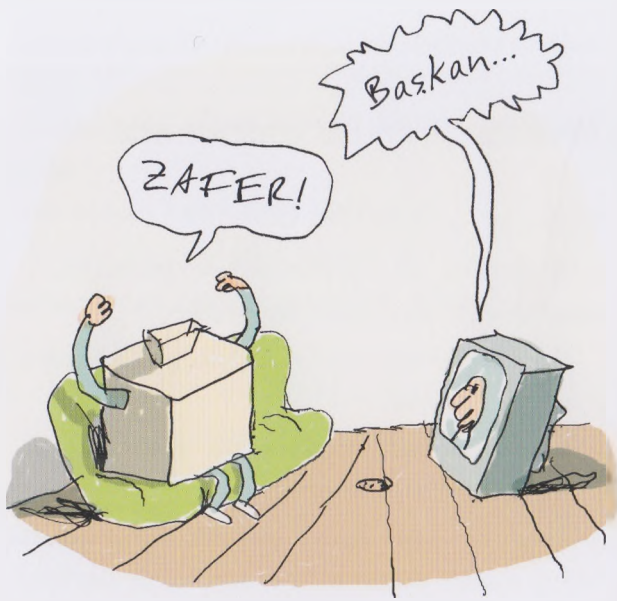
Martin kazandı: 12 milyon kişi ona oy verdi; 11 milyon kişi ise Turan'a oy vermişti.

Rafael sevinçten zıp zıp zıplıyor, Melisa da. Nedim başını iki elinin arasına alıp olduğu yere çöküyor, Seçil ağlıyor. Katya bir şampanya patlatıyor, Tim sıçraya sıçraya kadehleri getirmeye gidiyor...

Şimdi ne olacak? 11 milyon insan, Martin'i püskürtmek için silahlara sarılıp savaşacak mı?

Hayır. Her şey sakin.

Bu ülkede, aynı fikirde olmayan herkesin barış içinde bir arada yaşamasına olanak veren, sıradışı bir anlaşma sağlandı. Başkan'ın nasıl se-

çileceği üzerine bir anlaşma. Başkan'ı seçmek için uyulacak kurallar üzerine bir anlaşma:

18 yaşından büyük her vatandaş oy verecek; oyların en az yarısından bir fazlasını alan aday Başkan olacak; Başkan 4 yıllığına seçilecek; oy-lama gizli yapılacak... ve bunun gibi bir sürü baş-ka kural.

Bu ülkede, herkesin aynı fikirler üzerinde uzlaşmasının olanaksız olduğu anlaşıldığından, fikirler değil, kurallar konusunda anlaşma sağla-nıyor.

"Sağa bak," diyor aniden Lorin, "manzara harika."

Ali başını haritadan kaldırıyor.

"Vaay! Durabildiğin yerde dur, bu manzaranın keyfini çıkaralım biraz."

Ali ve Lorin her zamanki yollarından saptılar.

Bu, sinir bozucu. Ama sürpriiz! Bu yeni yolda, harika bir manzara keşfetme şansları oldu; bilmedikleri bir açı yakaladılar.

Süper!

Ali, "Nasıl olmuş da bu bölgede bunca yıl geçirmemize rağmen hiç buraya gelmemişiz?" diyor şaşkınlıkla.

Biriyle diyalog kurup aynı fikirde olmadığımızda, Ali ve Lorin gibi oluruz: Yolumuzu değiştirir, her zamanki fikirlerimizden ayrılır, başka düşünme yollarına yöneliriz. Böylece, tıpkı Ali ve Lorin gibi, belki de iyi sürprizlerle karşılaşma şansı yakalarız: Yeni görüşler, ilginç fikirler, farklı dünya görüşleri.

Harika!

Fikrini değiştirdin mi?

"Hiç anlamıyorum, bana hep ölüm cezasını desteklediğini söylerdin!"

"Evet, ama artık bundan emin değilim. Victor Hugo'nun (Viktor Hügo) *Bir İdam Mahkûmunun Son Günü* kitabını okudum ve açıkçası, artık fikrimden emin değilim."

Oya kendini sorguluyor, fikrinden kuşku duyuyor. Fransız yazar Victor Hugo'nun kitabında, ölüm cezasına karşı savunulan görüşler okudu; bunlar, daha önce hiç düşünmediği fikirlerdi.

"Demek, fikrini değiştirdin! Oysa, çocuklarına hep, 'Sanatçılık gerçek bir meslek değildir,' derdin."

"Evet, doğru, ama sanırım hata yaptım. Bir oyuncuyla ve bir kuklacıyla tanıştım, bana mesleklerini anlattılar, bu da beni gerçekten düşündürdü."

Mete kendini sorguluyor, yanılıp yanılmadığını düşünüyor, fikirlerini yeniden değerlendiriyor.

Oya da, Mete de önemli bir özelliğe sahip: Kendilerinininkinden daha güçlü bir mantıkla, daha ikna edici tezlerle karşılaştıklarını kabul edebiliyorlar. Düşüncelerini gözden geçirme, kendi fikirlerine hayır diyebilme cesaretine sahipler: Yani, düşüncelerini oluşturabilme cesaretine...

Aa, korkak tavuk!

"Hadi gel Sinan, Ferit'in mantosunun ceplerine hardal dolduracağız," diye fısıldıyor Aylin'le Tülin. "Kemal ve Semih de gelecek." Sinan duraksıyor.

"Hadi, ne bekliyorsun?" diye soruyor Aylin. "Korkak tavuk olma," diye ekliyor Tülin.

Sinan'ın neye karar vereceğini bilmiyoruz, ama arkadaşlarımıza, "Ben gelmiyorum, size katılmıyorum," demenin ne kadar zor olduğunu hepimiz biliriz.

Hayır demek, cesaret ister.

Her hayır dediğimizde, başkalarına kötü görünmeyi, yalnız kalmayı, dışlanmayı göze alırız.

Ölüm tehlikesi

Dünyanın dört bir yanında, erkekler ve kadınlar, aynı fikirde olmadıklarını ifade ederek hayatlarını tehlikeye atarlar.

Ülkelerini yönetenleri eleştirmeye, dini düşünceleri sorgulamaya, siyasi düşünceleri tartışmaya cesaret ettikleri için tehdit edilir, saklanmak zorunda bırakılır, tutuklanır, işkence görür, hatta kimi zaman öldürülürler...

Televizyonda öyle dediler

"Anne, bana şu şampuandan alır mısın?"

"Neden ille de onu istiyorsun?"

"Çünkü saçları daha hızlı uzatıyor,"
diyor Karin.

"Onu da nerden çıkardın?"

"Televizyonda öyle dediler."

Karin henüz 5 yaşında ve televizyonda söylenen her şeye inanıyor.

“Doğru, babam öyle dedi.”

“Annem diyor ki...”

“Doğru, bak, gazetede yazıyor...”

Küçükken, büyüklerin söylediklerine inanırız. Eğer babamız, mavi gözlü insanların hepsinin yalancı olduğunu söylerse, biz de öyle olduğunu düşünürüz.

Annemiz, Güneyli insanların iyi olduğunu söylerse, biz de öyle olduğunu düşünürüz. Ağabeyimiz bütün kızların aptal olduğunu söylerse, biz de öyle olduğunu düşünürüz.

Doğduğumuz andan itibaren, aydan aya, yıldan yıla, düşünceler içimizde birikir:

Ailemizden, arkadaşlarımızdan, öğretmenlerimizden, televizyondan, gazetelerden, çevremizdeki herkesten gelen düşünceler... Herkes için böyledir bu.

Herkes yürüyüşe!

"Ee, yürüyüş nasıldı? Kalabalık mıydı?"

"Evet, en az 10 bin kişiydik! Yarın da devam edeceğiz. Ama 'Nükleer denemelere hayır! Nükleer denemelere hayır!' diye bağırımdan, boğazım inanılmaz ağrıyor," diyor Hakan, öksürerek.

"Ben bu nükleer denemeler meselesini pek iyi anlamadım; bana açıklar mısın?"

"Haa, evet, hımm... işte biliyorsun, hımm... biraz karışık, ama herkes bunun bir skandal olduğunu söylüyor."

Hakan bilgisayarını açıp arama motoruna

"nükleer denemeler" yazıyor.

Vay vay vay! Yüzlerce
site çıkıyor karşısına. Hakan
listedeki ilk siteye tıklıyor.

"Bak sen, bu sitede nükleer
denemeleri destekliyorlar.

Aslında tezleri aptalca
değil," diye düşünüyor, bir yandan da
notlar alıyor.

Başka bir siteye tıklıyor. Bu da destekçi.

Üçüncü site: Karşı.

3 saatin sonunda, Hakan nükleer
denemelerden yana ve bunlara karşı
inanılmaz sayıda görüş okumuş durumda.
Hükümetin sitesini de ziyaret etti,
projelerini iyice anladı.

Arkadaşına telefon ediyor.

"Zamanın var mı? Nükleer denemelerle
ilgili sana epey bir şey anlatabilirim."

Hakan, ertesi gün Özgürlük Meydanı'nda
arkadaş grubuna katılıyor. Nükleer
denemelerin bir felaket olduğuna ve
onları engellemek için kesinlikle her şeyin
yapılması gerektiğine emin artık.

Hakan bu sabah uyandığında, neden yürüyüşe gideceğini biliyor. Bugün yürürken, dün de bağırdığı o sloganları neden tekrar bağıracağını biliyor.

Hakan, ne her söyleneni anlamadan tekrar eden bir papağan, ne de nereye gittiğini bilmeden sürüyü takip eden bir koyun. O, kendisi; o, Hakan. Başkalarının fikirlerini kendine ait düşüncelere dönüştürerek kendini inşa eden, düşüncesini inşa eden bir insan.

Evet mi, hayır mı?

Lale, Adil'e evet deyip demeyeceğini bilmiyor. Lale'nin arkadaşları, kulaklarına inanamıyor:

"Herhalde ona hayır demeyeceksin! Hepimiz onun hayalini kuruyoruz, hepimiz senin yerinde olmak isterdik; hadi, elini çabuk tut!"

Akşam odasında yalnız kalan Lale, hâlâ kararsız. Adil zeki, tatlı, zengin, gerçekten

yakışıklı; üstüne üslük, eğer onunla evlenirse, mahallenin yıldızı olacak.

'Belki de Kerem'e acı çektirmekten korkuyorum,' diye düşünüyor Lale. 'Ama belki bu, Kerem'in umurunda bile değil. Onu rahatsız etmek için, tutup Adil'le evlenecek değilim. Ama, neden olmasın ki? Hem sonra, o aptal, beni sevdiğini söylemek için ne bekliyor? Peki ya arkadaşlarım? Ailem? Adil'e hayır dersem, hepsi benden nefret edecek. Amaan neyse ne, hayır diyorum. Yok yok, evet diyorum...'

Lale ile Lale arasında uzun, çok uzun bir tartışma. Evet demekten yana, evet demeye karşı bir tartışma.

Lale, arkadaşlarının, ailesinin, Adil'in başarısının, Kerem'e karşı hislerinin etkisi altında bir o yana, bir bu yana savruluyor.

'Benim için en önemlisi ne?' diye düşünüyor.

Gösteriş mi? Para mı? Aşk mı? Arkadaşlık mı? Aile mi? Şöhret mi?

Lale çok zor bir şeyin arayışında: Kendisiyle uzlaşma arıyor.

Gerçekten ne düşündüğümüzü bilmek. Gerçekten ne istediğimizi bilmek. Kendimize ait fikirler oluşturmak. Kendimize ait bakış açıları aramak. Kendimize ait fikirler bulmak.

Ne büyük iş!

Kendi kendimizle anlaşmak; işte, bütün hayatı kapsayan bir program.

Brigitte Labbé uzun süre iletişim sektöründe görev aldıktan sonra Paris Sorbonne Üniversitesi'nde felsefe eğitimi gördü. "Çıtır Çıtır Felsefe" dizisi pek çok dile çevrilen yazar, katıldığı konferanslarda çocuklara zor konuların nasıl anlatılacağını paylaşıyor. Labbé, kitaplarıyla çocukların eğitim ve öğrenimine sağladığı katkılardan dolayı Ocak 2019'da Fransa'nın önemli devlet nişanı *Légion d'Honneur*'le ödüllendirildi.

Pierre-François Dupont-Beurier Paris'te lise felsefe öğretmeni. Dizinin yeni kitaplarında felsefi içeriği denetledi.

Çıtır Çıtır Felsefe 30

ANLAŞMAK VE ANLAŞAMAMAK

Yazanlar: Brigitte Labbé, P.-F. Dupont-Beurier
Resimleyen: Jacques Azam

Türkçe yayın editörü: Mürren Beykan
Fransızca aslından Türkçeleştiren: Azade Aslan
Editör asistanı: İpek Baysan
Yayın koordinatörü: Özlem Akcan
Son okuma: Hande Demirtaş

Özgün adı: *D'accord et pas d'accord*

© Éditions Milan, 2007

(300, rue Léon Joulin, 31101 Toulouse Cedex 9 France,
editionsmilan.com)

Türkçe yayın hakları: Güneşli Kitaplığı, 2016
Yayın hakları, Milan Yayınevi'nden satın alınmıştır.
Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

1. baskı: Ağustos 2017

4. baskı: Ocak 2019

Her baskı 3000'er adet yapılmıştır.

ISBN 978-605-9405-31-7

gunisigikitapligi.com

Kapak uygulama: Yeşim Pakıtn

Baskı öncesi hazırlık: Songül Arslan

Baskı: Pasifik Ofset Ltd. Şti.

İchangir Mah. Güvercin Cad. Bahçe İş Merkezi A Blok No 3/1 Zemin Kat
Avcılar 34310 İstanbul (0212) 412 17 77. Sertifika: 120271

Güneşli Kitaplığı Yayıncılık A.Ş. • Sertifika: 36757

Büyükdere Cad. Polat İş Merkezi 87/6

Mecidiyeköy 34387 İstanbul

Telefon: (0212) 212 99 73

Faks: (0212) 217 91 74

E-posta: info@gunisigikitapligi.com

ÇİTİR ÇİTİR FELSEFE

Hayatı anlatan kitaplar

İyi ve Kötü

Adalet ve Haksızlık

Gerçekten ve Yalancıkant

Oğlanlar ve Kızlar

Güzellik ve Çirkinlik

Bildiklerimiz ve Bilmediklerimiz

Savaş ve Barış

İş ve Para

Özgür Olan ve Olmayan

Doğa ve Kirlilik

Cesaret ve Korku

Mutluluk ve Mutsuzluk

Liderler ve Diğerleri

Başarı ve Başarısızlık

Haklar ve Ödevler

Ben ve Başkaları

Yaşam ve Ölüm

Beden ve Akıl

Zaman Çok ve Zaman Yok

Söz ve Sessizlik

Aşk ve Dostluk

Şiddet ve Şiddetsizlik

Diktatörlük ve Demokrasi

Küçükler ve Büyükler

İnanmak ve Bilmek

Ahlaki Olan ve Olmayan

Olmak ve Sahip Olmak

Makineler ve İnsanlar

Hatırlamak ve Unutmak

Anlaşmak ve Anlaşamamak

Şans ve Şanssızlık

